

Anna Waberska
redaktor naczelna

Jesienna aura...

Skończyło się lato i rozpoczął się okres długich, ciemnych i chłodnych dni. Nad miastem zawisła smężna jesienna aura, a ulice stały się bardziej opustoszałe i spokojniejsze. Dawniej narzekałam na taką pogodę, że za zimno, że niskie ciśnienie, że spadek energii, aż w końcu zrozumiałam, że zmienność pór roku to ogromny dar, z którego należy czerpać jak najwięcej obfitości. Nie powinno się snuć rozważań o wyższości jednej pory roku nad drugą. Każda potrafi ujmować swoim pięknem. A najwspanialsze jest w tym wszystkim nasze ciało, nasz organizm, który w cudowny sposób potrafi dostosować się do panujących warunków atmosferycznych i wyciągać z natury oraz mądrości medycyny to, co najlepsze. Zapraszam Państwa do najnowszej lektury „Food Forum”, w którym na pewno nie zabraknie najnowszych i sprawdzonych doniesień z dziedziny dietetyki. Z artykułu mgr Darii Kotek dowiedzą się Państwo, co warto włączyć do diety, aby wesprzeć swoją odporność i jaki wpływ na budowanie odporności mają probiotyki oraz prebiotyki. W tym numerze rozpoczęliśmy także nowy cykl pod tytułem: BIOLOGICZNIE AKTYWNE SKŁADNIKI ŻYWNOŚCI – będzie to dział poświęcony witaminom, związkom mineralnym, w którym przedstawimy właściwości, naturalne źródła zapotrzebowania, dawki suplementacyjne oraz jakie są objawy nadmiaru i niedoboru danego składnika. Mamy nadzieję, że będzie to dla Państwa swego rodzaju kompendium pomocne w codziennej pracy dietetyka, a także przydatne źródło rzetelnych informacji dla osób świadomych żywieniowo.

Dopiero co opadły emocje związane z naszą październikową konferencją, a już pragnę Państwa zaprosić na kolejne nasze wydarzenie, jakim jest konferencja „IMMUNODIETETYKA 2019 – Żywienie a odporność”, które odbędzie się 24 listopada we Wrocławiu. Po więcej szczegółów zapraszam Państwa na stronę internetową: www.konferencja.food-forum.pl oraz zachęcam do śledzenia nas na Facebooku.

Życzę Państwu spokojnego czasu przy lekturze najnowszego wydania „Food Forum”!

WYDAWCA I REDAKCJA

Forum Media Polska Sp. z o.o.
ul. Polska 13, 60-595 Poznań
Sąd Rejonowy Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu
VIII Wydział Gospodarczy KRS
KRS nr 0000037307
NIP 781-15-51-223
Kapitał zakładowy: 300 000 PLN

REDAKTOR NACZELNA

Anna Waberska
anna.waberska@forum-media.pl

REDAKTOR PROWADZĄCA

dr n. med. Angelika Kargulewicz
angelika.kargulewicz@food-forum.pl

PREZES ZARZĄDU

DYREKTOR ZARZĄDZAJĄCY
Magdalena Balanicka

DYREKTOR CZASOPISM BRANŻOWYCH

Anna Frąckowiak-Kaczmarek

SZEF REDAKCJI FOOD FORUM

Mariola Zmitrowicz
mariola.zmitrowicz@forum-media.pl
tel. 607 563 894

REKLAMA

Roland Paprzycki
roland.paprzycki@forum-media.pl
tel. 502 237 938

PRENUMERATA

tel. 61 66 55 800

OKŁADKA

DART STUDIO,
Dariusz Tuszyński

REDAKTOR TECHNICZNY

Piotr Korytowski
piotr.korytowski@forum-media.pl

DRUK

Usługi Wydawniczo-Poligraficzne Paper & Tinta

ZDJĘCIA

Adobe Stock

LAYOUT MAGAZYNU

feststudio.pl

Nakład: 15 000 egz.

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych oraz zastrzega sobie prawo do skrótnych i redakcyjnego opracowania tekstów przyjętych do druku.

16

Stosowanie probiotyków i prebiotyków w IBD – przegląd badań

55

Predyspozycje genetyczne w żywieniu i suplementacji

64

GABA – fascynujący aminokwas o wielorakim działaniu

STREFA DIETETYCZNA

NAJNOWSZE DONIESIENIA DIETETYCZNE

- 6 Wiadomości dietetyczne

DIAGNOZA LEKARSKA I DIETETYCZNA

- 8 Diagnoza lekarska w zespole jelita nadwrażliwego
12 Postępowanie żywieniowe w zespole jelita nadwrażliwego

UKŁAD TRAWIENNY I PROBIOTYKOTERAPIA

- 16 Stosowanie probiotyków i prebiotyków w IBD – przegląd badań
21 Znaczenie diagnostyki wybranych markerów stanu jelit w praktyce

SUPLEMENTY

- 26 Senolityki jako sposób na wieczną młodość?
30 Suplementy na odporność – colostrum, probiotyki, prebiotyki, imbir, czosnek

- 36 Suplementacja diety kwasami omega-3 w kluczowych momentach życia (wczęśniaki, niemowlaki, kobiety karmiące piersią)

CIĄŻA I ZDROWY ROZWÓJ DZIECKA

- 42 Przedwczesne dojrzewanie płciowe dzieci
46 ARFID, czyli coś więcej niż zwykły niejadek

ZAPOBIEGANIE CHOROBYM

- 50 Diagnostyka laboratoryjna chorób alergicznych
55 Predyspozycje genetyczne w żywieniu i suplementacji
60 *Clostridium* jako czynnik ryzyka zakażeń ostrych i przewlekłych
64 GABA – fascynujący aminokwas o wielorakim działaniu
68 Postępowanie nefarmakologiczne w zespole wielotorbielowatych jajników

72

Miód i produkty pszczelarskie –
działanie i zastosowanie w diecie

94

Oleje świata – zdrowie zamknięte
w butelce

98

Pielęgnacja skóry w AZS

STREFA ŻYWIENIOWA

FITOTERAPIA

- 72** Miód i produkty pszczelarskie –
działanie i zastosowanie w diecie

DIETY

- 76** Dieta ketogeniczna w chorobie
Hashimoto

PSYCHODIETETYKA

- 80** Psychologiczne przygotowanie
pacjenta do operacji bariatrycznej –
przykład rozmowy z pacjentem

ABC PRAWIDŁOWEGO ŻYWIENIA

- 86** Rola diagnostycznych testów
genetycznych w personalizowaniu
zaleceń żywieniowych
- 89** Tłuszcze –
wielcy sprzymierzeńcy zdrowia
- 94** Oleje świata –
zdrowie zamknięte w butelce
- 98** Pielęgnacja skóry w AZS

BIOLOGICZNIE AKTYWNE SKŁADNIKI ŻYWNOŚCI

- 104** Witamina A i E
- 109** Witamina C

ZDROWE PRZEPISY

- 111** Z Niemiec do Polski
- 112** Prosty dip z bakłażana
z suszonymi pomidorami